

R A M A N I A

1654

On. Biblioteca

Palatul Cultural

Arad

2 Lei

Redacția și administrația:

Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefon:

Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69Ziarul de afirmare
românească
al Ținutului TimișAbonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei
Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei
Pentru întreprinderi 2000 leiApare sub egida
„Astei Bănățene“

CATACLISM

Din Anatolia turcească știrile ce ne sosesc abundă în grozăviile pe care natura le-a deslănțuit, dărâmand orașe și sate, făcând în același timp zeci de mii de victime omenești.

Cataclismul ce s'a abătut asupra acestei regiuni din Turcia a pus la grea încercare unul dintre cele mai brave popoare.

În aceste vremuri de haos și ură, când unul luptă împotriva celuilalt, când a dispărut cel mai elementar sentiment de umanitarism, când credința într-o morală creștină și iubire a deaproapei este futurată de o nouă religie, aceea a forței și a bunului plac, cutremurul din Turcia vine ca un semn, ca un avertisment dat lumii întregii, pentru că lumea întreagă orbecăiește pe căile necredinței.

Dincolo de rațiune și de simțul nostru de percepere a realității sunt forțe pe care mintea omenească nu le poate pătrunde și nici a le deslega misterul.

Peste voința omenească aceste forțe s'au manifestat printr'un iureș producător de prăpăd.

Cataclismul din Turcia pe noi ne-a înfurerat mai mult ca pe oricare, pentru că victima a fost poporul turc, aliatul nostru, și mai presus de toate un neam care a dat dovadă în ultimele decenii de o putere de muncă și un dinamism, care îi fac de necontestat rostul sub soare.

În Anatolia majoritatea sinistraților au fost turcii din România, colonizați recent acolo, de aceea este explicabilă mahnirea noastră, compătămirea pe care ne-am manifestat-o într'un gând, dela Rege până cel mai umil cetățean, sărind în ajutorul victimelor, trimițându-le după puțină vreme și împărțându-i cu cuvinte de îmbărbătare.

Sub auspiciile și autoritatea necontestată a conducătorilor săi, Turcia modernă și-a eluat un rol fruntaș în viața popoarelor, impunându-se ca un factor de ordine și progres în Sud-Estul Europei.

În ascensiunea sa a fost lovită de un crâncen dezastru, pe care, făcând apel la vechile sale resurse de energie, va avea tăria să-l înfrunte, pornind o acțiune de refacere și de cicatrizare a rănilor deschise fără voce pe trupul său.

În această acțiune îi va însoți gândul nostru cel mai sincer de popor amic și aliat.

ROMULUS P. ROȘU

Suedia și Norvegia se opun tranzitului de trupe

Cheia succesului finlandez: rușii folosesc armament de calitate tehnică inferioară

Escadrila finlandeză care a bombardat insula estoniană Ossel
a fost condusă de un pilot italian pe un avion „Savoia“

Oslo, 6. (Rador) — Ștefani: Ziarele din Oslo declară că Norvegia nu va permite nici unei puteri străine să-și creeze baze pe teritoriul norvegian pentru eventuale ajutoare militare ce ar urma să fie acordate Finlandei. „Aftenposten“ afirmă că Norvegia va sprijini Finlanda în conformitate cu convenția dela Haga, din 1907, care permite tranzitul de arme și materiale de război, fără ca terțele puteri să aibă dreptul să protesteze.

Ziarul adaugă că Norvegia și Suedia sunt hotărâte să dea ajutor Finlandei, în mod neoficial, dar ce ele se opun tranzitului de trupe.

ACTIVITATEA FECUNDA A AVIAȚIEI FINLANDEZE

Helsinki, 6. (Rador) — Reuter: Un avion Savoia, pilotat de un voluntar italian, a condus escadrila finlandeză care a bombardat Miercuri insula estoniană Ossel. Se crede că rușii folosesc insula Ossel ca bază pentru aeroplanelor ce operează pe coasta de Vest a Finlandei. Bombele aruncate au produs mai multe incendii. Avioanele au revenit mai târziu și au tras focuri de mitralieră asupra rușilor.

Aparatele finlandeze au revenit la bazele lor neatinsse. Avioanele finlandeze au fost la Murmansk, unde au distrus mai multe rezervoare de petrol.

Alte avioane au bombardat depozitele cu alimente și muniții dealungul liniei ferate Leningrad—Murmansk. Linia de cale ferată construită de ruși către Suomussalmi, a fost stricată atât de serios, încât, rușii nu pot să trimită rezerve în ajutorul forțelor dela

Suomussalmi. În lupta dela Suomussalmi, finlandezii n'au avut artilerie și au înfrânt forțe sovietice mult superioare, aproape numai prin activitate de patrulare, distrugând întâi bătăliile de campanie, apoi rezervele alimentare, apoi convoaiele, până ce trupele sovietice din această regiune, ajunseră aproape să moară de foame.

COMUNICAT FINLANDEZ

Helsinki, 6. (Rador). — Comunicatul militar din seara zilei de 4 Ianuarie:

Cu excepția tragerilor de artilerie obișnuite și a activității patrulelor de o parte și de alta, ziua de 3 și dimineața zilei de 4 Ianuarie au fost relativ calme în istmul Careleii. Pe frontieră, la Nord-Est de Ladoga, situația este neschimbată. La Attijoki, inamicul a încercat să recucerească un punct de sprijin strategic, dar toate atacurile au fost respinse. În sectorul Kuhmo, atacul inamic a fost respins. La Suomussalmi, curățirea terenului a fost continuată. Au fost făcuți 169 prizonieri. La Raate și la Nord de sectorul Salle, luptele continuă.

Un remorcher dusman a eșuat lângă fortul Koivistv. Echipajul vasului a luat-o la fugă pe gheață. O patrulă finlandeză a pus stăpânire pe remorcher, dar acesta s'a scufundat în cursul nopții.

RUȘII FOLOSESC ARMAMENT SLAB ȘI DEFECTUOS

Helsinki, 6. (Rador). — EXPERTII MILITARI FINLANDEZI CONSIDERĂ CĂ MOTORIZAREA CARE AR

TREBUI SA FIE FORȚA ARMATEI MODERNE, CONSTITUIE O MARE SLĂBICIUNE PENTRU ARMATA SOVIETICĂ.

SE ȘTIE CĂ TRUPELE SOVIETICE AU PIERDUT NUMEROASE CARE DE ASALT, CARE APROAPE NU POT FI FOLOSITE PE UN TEREN CA ACESTA AL FINLANDEI.

DIN EXAMINAREA TANKURILOR CĂZUTE ÎN MĂNILE FINLANDEZILOR EXPERTII TRAG CONCLUZIA CĂ FABRICATIA SOVIETICĂ DE TANKURI ESTE DEFECTUOASĂ. SOVIETELE VORBESC DE SABOTAJ, ÎN REALITATE ESTE VORBA DE REZULTATUL UNEI MUNCII DE CALITATE INFERIOARĂ, NU ATĂTA A TEHNICIENILOR, CAT A LUCRĂTORILOR.

SOLDATII SOVIETICI NU CUNOSC MĂNUIREA MAȘINILOR ȘI LE TRATEAZĂ DE ACEEA CU INCOMPETENȚĂ. DE ACEEA, ARMATA ROȘIE ESTE TOT ATĂT DE SLĂBITĂ PRIN ABUNDEȚA DE MAȘINI, PE CAT E DIN CAUZA LIPSEI DE CARNE.

COMANDANTUL TRUPELOR SOVIETICE ESTE DE ORIGINE FINLANDEZĂ

Helsinki, 6. (Rador). — Generalul Grigore Stern, comandantul trupelor rusești de pe frontul Finlandei este de origine finlandeză.

Numele său adevărat este Georg Mattson. El este originar din localitatea Marienheim, capitala insulelor Aalaf.

Până acum câțva timp, tatăl lui Stern împreună cu familia sa locuia la Helsinki, unde stăpânea o mare avere.

PATRULELE FINLANDEZE CONTINUA HARTUIALA

HELSINKI, 6. (Rador). — Patrurile finlandeze continuă să hărțuiască pe ruși în Extremul-Nord, înaintând în unele puncte destul de departe pe teritoriul sovietic și atacând pe la spate trupele roșii. Distrugerea liniei ferate dela Murmansk de către patrulele finlandeze nu se confirmă oficial. În istmul Careleii este de așteptat o nouă ofensivă rusească, exercitată pe un câmp mai mare număr de puncte cu puțință.

Condițiile de pace ale Franței

Agenția Ștefani și svonurile presei anglo-franceze cu privire la pretențiile inițiative de pace

Roma, 6. (Rador). — Ștefani transmite: Se vede acum ce scop avea svonurile răspândite de presa anglo-franceză privitor la pretențiile inițiative de pace pe care Germania și Uniunea Sovietică sau alte puteri neutre le-ar fi avut în ulți-

mele zile. Aceste svonuri au oferit preț text ziarelor parisiene de a înzista asupra atitudinii guvernului francez, care, după cum se spune va căuta să înceapă negocierile de pace, numai dacă se va restabili independența Austriei, Poloniei și Cehoslovaciei și dacă Hitler și loco-

tenenții săi vor fi excluși dela conducere, precum și dacă poporul german este dispus să dea cheazășii pentru a garanta că primejdia imperialismului național-socialist nu se va repeta. Numai în aceste condiții Franța va depune armele.

INSEMNARI FUGAR

VIENA. ORAȘUL MUZICII

II.

Începând din anul 1922, până în vara anului 1930, cu mici întreruperi, voi transcrie din memorie însemnatele producțiuni de muzică simfonică, dramatică și de concerte singulare, auzite la Viena, pentru a sublina cele expuse până aici pe terenul de inspirație și productivitate muzicală — vieneză.

Încă la începutul sezonului 1922, bisericile din Viena ofereau muzică religioasă autohtonă. Așa de pildă Biserica Sf. Ștefan executa, sub organistul Karl Walter și capelmaistrul Habel, „Missa Chorala”, de Liszt, „Missa minor”, de Bruckner și „Fantezia și fuga” peste un coral, de Max Reger, iar în sala Soc. Musikfreunde, Leopold Reichwein, dirija orchestra Simfonică și corul Musikfreunde, cu organistul Fr. Schütz, „Missa si-minor” (Hohe Messe), de I. Seb. Bach. — Opera reprezentă, în afară de dramele lui Wagner: și „Fidelio” de Beethoven, mult repertor italian, apoi baletul „Scheherazade”, de R. Korsakoff, și „Legenda Sf. Iosif”, de Richard Strauss. Opera populară aducea ca nouăte a sezonului pe „Boris Godunov”, de Mussorgsky. Orchestrelor simfonice, sub conducerea muzicală a dirijorilor proeminenți vieneză și a maestrului Mac Kee (Newyork), inscriau în programul de iarnă: simfoniile III, VIII, IX și Te-Deum-ul de Bruckner, scene din „Salome”, de R. Strauss, Uvertura la „Käthechen von Hellbrunn”, de Hans Pfitzner, Serenada grotescă, de Kattnigg, simfonia II-a de Fr. Schmidt, liederuri cu orchestră de G. Mahler și simfoniile lui Beethoven, inclusiv a IX-a. — Concertele erau onorate de Isayo, Prikoda, Hubermann Kreisler, Irace Duliska, pianistii Paul de Conne și Leo Sirota. Pe programe figurau: concertele de Karlowitz și Szymanovsky, simfonia spaniolă de Lalo, concertul p. vioară (re-minor), de R. Strauss, sonata op. 10, de E. Kanitz, concert rusesc de Bortkiewicz și muzică de Glazunow.

În anul următor, 1923, la 19 Oct. Opera populară (Volksoper) anunță pe „Faust”, cu Traian Grozavescu și Victoria Ursuleac. La Opera Mare, două premiere, „Der Zwerg”, de Zemlinsky și „Gian Schicchi”, de Puccini.

Ca muzică religioasă, Biserica evanghelică din Dorotheergasse, prin dirijentul dr. H. Pless și Asoc. corală și simfonică „Urania”, execută Oratorul de Crăciun, de Bach. — În concertele simfonice din 1923/24, subliniem: Vita Nuova, poem simf. după Dante, de Eugen Hubay, piese simfonice și muzică de cameră de Strawinsky, Debussy și Schönberg, Pasuniile lui Matei (cu Hans Duhau și dirigenții P. v. Kleinau), Creștinerea de Haydn, cu Furtwängler și concertul jubiliar de 60 de ani al lui Richard Strauss, cu programul: Preludiu festiv, Din Italia, „Till Eulenspiegel” și poemul „Tod und Verklärung”.

Opera populară ne aduce drama muzicală „Die Glöckliche Hand”, de Schönberg, cu baritonul Iörger, sub dirijarea lui Isalowitz. În continuarea muzică religioasă, subliniem „Deutsches Requiem”, de Brahms și Requiemul de Berlioz, iar dint e dirijorii oaspe notăm pe Knapperstbusch și Dirk Fock. Dintre virtuozii, cu concerte de mare răsunet, menționăm pe pianistii D'Albert, Paul v. Weinaarten, Backhaus Ufa Platigorsky și Emil v. Sauer, iar dintre cântăreți, pe Carlo Galeffi, Dominico Borghese și maestrul Battelini. Literatura de pian este impresionată de 6 piese p. pian (op. 19), de Schönberg, Etude op. 7 și 14, de Strawinsky și piese de muzică impresionistă, de Debussy.

Tenorul Grozavescu continuă să cânte la Opera populară, în Boema și

Aida, sub cond. muz. a lui Weingartner, iar debutul la Opera mare și-l face la 11 Martie 1924 în „Boema”, cântând alături de Lotte Lenmann.

Sezonul 1925/26 ne aduce pe „Amicul Fritz”, de Mascagni, la Opera mare, cu însuși autorul la pupitru, rolul titular fiind cântat de Grozavescu. Pe timpul acesta, Grozavescu sa face tot mai iubit pe scena Operei de stat, având de partener pe celebrele Selma Kurz și Maria Jerusa („Fanciulla del West”).

Simfoniile sunt încununete de „Lied von der Erde”, de Mahler, Variațiuni pe o temă de Berlioz, de Braunfels, requiemul lui Verdi, simfonia VI, de Mahler, liederuri cu orchestră de E. Kanitz și Breisach, apoi Simfonia domestică, Simfonia alpinilor și Suita din „Büger und Edelmann”, de R. Strauss, poeme și simfonii, în prima audiere, de Kornauth, Kodály, Wellesz și Lustgarten, cum și un concert simfonic de muzică rusească, dirijat de Serge Bortkiewicz.

Baletul Ida Rubinstein ne aduce ultimele creații coreografice după muzică de Korsakoff, Mussorgsky și Ravel („Boléro”).

Opera se întrece pe sine în primiera „Turandot”, de Puccini și „Drei-groschenoper”, de Kurt Weill. În completare, Teatrul National ceh din Bratislava, sub conducerea regretatului Oskar Nedbal reprezintă piese, necunoscute publicului vienez, „Lucerna”, de Vitezlav Novák, „Zlaty Kohoutek”,

de Korsakoff, baletul „Nussknacker”, de Tschaikovsky și „Ienufa”, de Janacek. — Seria marilor spectacole vieneză este încheiată de Arturo Toscanini, cu un ansamblu de 300 protagoniști dela Scala din Milano, cu „Lucia” și „Falstaff”.

Din producțiile românilor, reținem concertele artiștilor Pruner (contrabass), Herz (pian), simfonicul dirijat de George Pavel (pe atunci profesor la Conservatorul din Cernăuți), debutul la Opera populară a bănațeanului dr. Titus Olariu (bariton), în „Traviata”, cu Sofia Munteanu și dirijorul bulgar E. Hadschief din Sofia, cum și triumful celor trei cântăreți, Grozavescu, Atanasiu și Ursuleac, la Opera pop., în „Cavaleria” și „Pagliaci”, sub cond. muzicală a lui Jean Bobescu (Cluj).

Restul programelor în anii următori este tot atât de variat și de aceeași calitate, dar, depășind cadrul însemnărilor noastre, se va rezuma la: muzică simfonică și de cameră de Schilling, Weinberger, Korngold, Bartók, Renhighi, Krenek, Szimanovschi, Rinaldini, H. Gafel, Wellesz, Weigl, Al. Berg („Wozzek”, la Opera mare), Petyrek, Krenek („Jonny”, la Opera mare), Pisk, Kornauth s. a., în afară de „Missa solemnă”, de Beethoven, ciclul wagnerian, operele mozartiene, noi inscenate, și concertele periodice din compozițiile maestrilor consacrați, Schubert, Goldmark, Brahms, Wagner și Mahler.

— Sfârșit —

Munca românească în cifre

Continuăm să analizăm cifrelor noastre câteva din datele statistice publicate în Breviarul Statistic al României tipărit de Institutul Central de Statistică de sub conducerea d-lui dr. Sabin Manuilă. Luăm azi ca punct de plecare, care s'ar putea înmulți și al sărăciei românești.

Populația activă

România are proporțional cea mai mare populație activă. La noi în țară 58.4% din populație muncăște să-și câștige pâinea. Nu e nici o mândrie în acest record. Țările cari se apropie de acest procent sunt URSS (57.5%) și Bulgaria (56.2%).

Să nu ne înșelăm că după ele vin Franța (52.4), Germania (49.4), Elveția (47.6) și Anglia (47.2). În aceste țări e adevărat că muncăște aproape toată lumea, dar și câștigă destul pentru susținerea unui standard de viață nevisat la noi. La capătul listei, cu cel mai mic procent de „activi” în sânul populației, stau Olanda (40.1) și Statele Unite (39.9). Totuși se știe că în aceste două țări toată lumea trăiește bine, chiar foarte bine...

Repartiția după profesii

Foarte semnificativă e statistica repartiției pe profesii a populației.

Din exploatarea solului trăesc în România 78.2% din locuitori. Afară de URSS și Bulgaria, nici o țară nu întrece această proporție. România este — din păcate — și azi o „țară eminentă agricolă...”

Dacă avem proporțional cei mai mulți țărani (Franța, o țară exportatoare de produse agricole, n'are decât 35.7%), înregistrăm în schimb cifrele cele mai joase în celelalte profesii, de un mai bun venit:

În industrie (lăcăm la o parte URSS și Bulgaria): România are 7.2%; Franța 33.7; Germania 40.4; Italia 29.5;

Japonia 19.5; Olanda 38.1; Statele Unite 31.8 și Ungaria 23%.

În comerț și credit muncăște în România 3.2%; în Franța 12.5; în Germania 12.6; în Italia 8.3; Japonia 17; Statele Unite 18.2; iar în Ungaria 5.7% din populație.

Unde se lucrează în România

La ultimul recensământ au existat în țară 140.948 întreprinderi industriale cu 616.743 angajați; 119.848 întreprinderi comerciale cu 268.570 angajați, în cele 9854 întreprinderi de transport erau angajate 119.276 persoane; rămân la „diverse” 7971 întreprinderi cu un total de 30.668 angajați.

Vom continua cu alt prilej, dând cifrele mai interesante asupra producției românești. Credem că încă de pe acum am dovedit că „seacă” statistică este extraordinar de interesantă când îți dai oboseala să o cercetezi cu atenție. În lumina cifrelor ei îți apar cauzele îndepărtate, uneori nebănuite, ale unor stări de lucruri pentru schimbarea cărora trebuie să depunem eforturi permanente cu toți.

(n. l.)

Radio

SAMBATA, 6 IANUARIE 1940.

RADIO-ROMANIA RADIO-BUCUREȘTI
RADIO-EXPERIMENTAL. 12.00: Ora, Cota Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice. 12.10: Concert de prânz. Orchestra Gică Ionescu-Găină. 13.00: Ora; Radiofonice; Sport; Diverse. 13.10: Continuarea concertului Orchestrei Gică Ionescu-Găină. 13.40: Muzică vocală (discuri). 14.00: Radio-jurnal. 14.20: Muzică variată (discuri). 15.00: Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații. — RADIO ROMANIA. 18.00: Ora străjerilor. 19.00: Ora; Mersul vremii. 19.02: Cronica dramatică și muzicală. 19.17: Compoziții de I. Suder. 19.50: Radio-jurnal în limba maghiară. — RADIO ROMANIA și RADIO BUCUREȘTI. 20.00: La apa Iordanului, de Pr. Gala Galaction. 20.15: Orchestra de salon Radio, dirij. de Const. Bobescu. 20.45: Radio-jurnal (I). 21.00: Posta Radio. 21.15: Continuarea concertului Orchestrei de salon Radio. 21.45: Muzică de dans (discuri) 22.10: Radio-jurnal (II); Sport. 22.30: Cântecul apelor (discuri). 23.00: Muzică românească (discuri). 23.45: Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

DUMINECA, 7 IANUARIE 1940.

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREȘTI
RADIO-EXPERIMENTAL. 9.55: Ora religioasă. 11.15: Concertul Societății Române de Radiofuziune. Orchestra Radio, dirij. de Alfred Alexandrescu; solo pian: D-ra Nadia Chehap. 13.00: Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Radiofonice; Sport; Diverse. 13.15: Concert de prânz. Orchestra Grigoraș Dnicu. 14.00: Radio-jurnal. 14.20: D-ra Rodica Bujor și Alex. Bojenescu (voce); Cântecul Ioana și Ion; acomp. de taraf. 14.50: Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații. 15.00: Vești și sfaturi agricole. 15.15: Ora satului. 16.15: Jurnal Premiitar. 16.30: Muzică variată (discuri). 17.15: Ora; Munca și voe buna”. 18.15: Ora; Mersul vremii. 18.17: Concertul Fanfarei Regimentului 1, Transilvani, cond. de Cpt. G. Dimitriu. 19.00: Săptămâna. 19.15: Teatru: „Prima noapte” de N. Căprescu. 20.00: Orchestra „Luceafărul” voce: Lia Crăciunescu Muzică de dans. 20.45: Radio-jurnal (I). 21.00: Continuarea concertului Orchestrei „Luceafărul”. 21.30: Cântec și dansuri dela Jiferite popoare (discuri). 22.30: Cântec și jocuri românești (discuri). 23.00: Muzică distractivă (discuri).

A apărut

numărul 44 al excoantei reviste

AZI

de sub conducerea d-lui ZAHARIA STANCU

Semnează interesante articole și reportajii: dd. Ion Minulescu, Dem. I. Dobrescu, Victor Eftimiu, Mircea Damian, Zaharia Stancu, N. Carandino, Ion Pas etc.

Un portret impresionant al marelui luptător transilvănean Valeriu Branișce, semnează d. dr. Aurel Buteanu, președintele Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat.

Bogate cronici și savuroase note polemice completează paginile vii și întotdeauna interesante ale excelentului hebdomadar:

AZI

Costul unui exemplar: 5 lei.

CAPITOL Shirley Temple
Incepând de azi într'un film romantic al povestirilor indiene din Vestul sălbatic
Vestul sălbatic
(Domnișoara Winnetou)
După celebrul roman al lui KARL MAY
cu
Rardolph Scott - Margaret Lockwood